

KOMMENTAAR

Ida pool meid
oodatakse

Lühinägelik oleks jätta kasutamata meditsiini ekspordi võimalused riikides, mis meie vastu tõsiselt huvi tunnevad.

Pärast Venemaa turu külmumist 2015. aasta alguses on Eesti meditsiinisektori kontaktid Ukraina, Moldova, Kasahstani ja Gruusiaga järjest tihedamaks ja sisulisemaks muutunud. Me hakkame nendes riikides samm-sammult jõudma mitte ainult meditsiiniteenuste, vaid ka teadmis- te ekspordini. Eesti arstid ja tervishoiueksperdid käivad rahvusvaheliste projektide raames nendes riikides haigla juhte ja arste koolitamas ning nende riikide arstid on Eestis stažeerimas.

Iga meditsiiniteadmiste ekspordiga lisanduv euro aitab ravid ka meie majandust, kuid see pole ainus tulu. Võimalus oma kogemusi teiste riikide arstidele edasi anda aitab väärikamalt hinnata meie oma arste ja õdesid ning motiveerida neid Eestisse jääma. Vanema põlvkonna arstid ja meditsiinijuhid ning need arstid-õed, kellel vene keel vabalt suus, saavad oma kolleege nõustades sõra silmadesse. See teenib kõige olulisemat eesmärki – võimekust pakkuda Eesti inimestele järjest paremat ravi.

Äri tegemise, eriti teadmiste ekspordi aluseks ei ole raha või masinad, vaid inimesed oma teadmistega ja inimestevahelised suhted. Sama kehtib meditsiinis – just arstide ja haigla juhtide isiklikul tasandil loodud head kontaktid aitavad meditsiiniteenuste ekspordi arendada. Mitu Eesti haiglat on fookuse suunanud Ukraina arstide koolitamisele ja Ukraina arstid käivad Eestis kuni kuuajalistel stažeerimistel.

Teised teenused tulevad kaasa

Tegelikult ei räägi me ainult meditsiini, vaid ka teiste suurt lisandväärtust loovate teenuste ekspordist. Visiitidel on korduvalt tulnud tutvustada Eesti tervishoiu tavapäraseid e-lahendusi, samuti on kõnealustel riikidel suur huvi Eesti meditsiini valdkonna haridusvõimaluste vastu. Näiteks Tallinna Tervishoiukõrgkool ja Moldova tervishoiukõrgkool leppisid hiljuti kokku tudengite ja õppejõudude vahetuses ning koostöös õppeprogrammide arendamisel.

Samas pole Eesti selles valdkonnas turul üksi. Sarnast teenust pakuvad ka teised Euroopa Liidu riigid, näiteks Ukrainas on väga aktiivsed Leedu ja Poola meedikud.

Soovides teadmispõhiste teenuste ekspordi suurendada, on kindlasti oluline võimalusel parandada ka diplomaatilise võrgustiku majandusala võimekust. Keeruline on teha teadmistepõhist äri riikides, kus diplomaatiline tugi on napp.

INGE SUDER

Ida-Tallinna Keskaigla
turundusosakonna juhataja

„Iga meditsiiniteadmiste ekspordiga lisanduv euro aitab ravid ka meie majandust, kuid see pole ainus tulu.“

Äripäev

Peatoimetaja: Meelis Mandel
Väljaandja: AS Äripäev
Vana-Lõuna 39/1, 19094 Tallinn
telefon:
(372) 667 0195,
(372) 667 0222

Toimetus:
e-post: aripaev@aripaev.ee
tel: (372) 667 0111
Reklaamiosakond:
e-post: reklaam@aripaev.ee
tel: (372) 667 0105
Tellimine ja levi:
e-post: register@aripaev.ee
tel: (372) 667 0099
Tellimine internetis:
www.aripaev.ee/tellimine

Äripäeva tellija eelised –
ostukeskkond privileeg.aripaev.ee ja
soodsaim võimalus soetada
Äripäeva raamatuklubi raamatuid.
Äripäev veebis: www.aripaev.ee
Trükk AS Kroonpress

Toimetus võtab endale õiguse kirju ja kaastöid vajaduse korral lühendada. Toimetus kaastöid ei tagasta. Kõik ajalehes Äripäev ja tema lisades avaldatud artiklid, fotod, teabegraafika (sh päevakajalised, majanduslikul, poliitilisel või religioosel teemal) on autoriõigusega kaitstud teosed ning nende reprodutseerimine, levitamine ning edastamine mis tahes kujul on ilma ASI Äripäev kirjaliku nõusolekuta keelatud. Kaebuste korral ajalehe sisu kohta võtte pöörduda Pressiohkogusse, pn@eal.lee või tel (372) 646 3363.

KOLUMN

Puiduga rahvusvahelisse mängu

Plaanitav puidurafineerimistehas annab Eestile infotehnoloogia kõrval teisegi rajaleidja tunnustega sektori.

Eestile on kasulik olla välis- turgudel konkurentsivõimeline mitmes valdkonnas. Teenuste ekspordi vallas on infotehnoloogia olnud väga edukas. Kuid riigi arengu seisukohalt on tähtis ka maailmatasemel tööstus, mis annab tööd erinevatele teenusepakkujatele ja on vääriiline partner ülikoolidele ja teadusasutustele. Kui soovime areneda kiiremini kui naabrid, siis üks võimalus on tööstuse liikumine keerukamate toodete ja suurema lisandväärtuse poole.

Oma oksa ei sae

Majanduse püsiva arengu seisukohalt on olulised tööstusharud, mis põhinevad taastuval ressurcil ja suudavad ekspordida ning tasakaalustada riigi jooksevkontot. Kogu metsa- ja puidutööstuse eksporditervikuna on viimastel aastatel ületanud importi 1,2 miljardi euro võrra.

Puidutööstus vajab töötajaid kõikidel tasemetel lihttöölisest tippspetsialistini ja seda eelkõige väljaspool pealinna. Puidutööstuses on väga oluline osa kulutusi seotud transportikuludega, mistõttu rajatakse neid võimalikult toorme lähedale. Seetõttu on metsa- ja puidutööstus ka regionaalarengu edasiviija ja koos põllumajandusega üks olulisemaid ettevõtluse kandjaid Eesti maa- kondades.

Vahemärkusena saab kõigile sektori elujõulisuses kahtlejatele kinnitada, et maailma kogemus on tõendanud, et tugeva puidutööstusega riikides on ka stabiilne ja püsiv metabolism. On ka loogiline, et tööstusharu ei sae oksa, millel ise istub.

Eestis valitseb teadmine, et

URMAS VARBLANE
majandusteadlaneAADU POLLI
Est-For Investi juhatuse liige

„Maailmaturu trende saab mõista ja suunata ainult siis, kui oleme ise maailmaturul.“

iga metsast välja toodud puu tuleb maksimaalselt väärtustada. Sellest teadmisest tuleneb ka Est-For Investi kavatsus rajada Eestisse moodne puidurafineerimistehas, mis oleks spetsialiseerunud olemasoleva ressursi väärdamisele. Tehas, mis kasutaks seni ekspordiks minevat paberipuitu ja saeveskites toodetavat puiduhaket. Tehas, mille toodangust saaks tulevikus valmistada teise põlvkonna biokütuseid, aga miks mitte ka süsinikkiudu ja viskoosmaterjale ehk autosid, riideid ja kosmeetika- ja ravimitööstuse komponente.

Plaanitav puidurafineerimistehas on Eesti mõistes üli suur tööstusinvesteering, mille kogumaht on umbes miljard eurot. Ettevõtte aitab tugevasti kaasa tootlikkuse tõusule kogu Eesti majanduses. Kui tootlikkus ühe töötleva tööstuse töötaja kohta on Eestis veidi üle 26 000 euro, siis sama näitaja Soome tselluloositööstuses on 356 000 ja Rootsis 210 000 eurot ehk üle kümne korra suurem. Eestisse kavandatava puidurafineerimistehase puhul aga on tootlikkus planeeritud ca miljon eurot töötaja kohta. See on 40 korda rohkem kui Eesti töötlevas tööstuses keskmiselt. Seega võime väita, et kui uude tehasesse võetakse tööle 200 inimest, siis on see samaväärne sellega, nagu asuks Eesti töötlevas tööstuses tööle 8000 uut töötajat.

See ongi üks peamisi võimalusi, kuidas Eestis nappiva tööjõu tingimustes edasi teugutseda ja konkurentsivõitluses ellu jääda. Pärast täieliku tootmisvõimsuse saavutamist tõstab see tehas Eesti sisemajanduse koguprodukti taseme ca 1,1–1,4 protsendi võrra kõrgemale 2016. aasta tasemest.

Inimarengu aruanne viitab uuringutele, mis näitavad, et kuigi tööstusettevõtted on

peamised ekspordi- ja ka innovatsioonimootorid Eestis, on nende võime maailma tehnoloogiat ja innovatsiooni eesliini turusignaale analüüsida ja tõlgendada piiratud, samuti on piiratud nende ettevõtete kodu- ja välisvõrgustikud – kellelgi ja kui palju tehakse innovatsioonikoostööd.

Lõpptoodete tegemine ja turu tundmine võimaldab riigil püsida majanduse arengukõvera teravamas tipus ja liigkuda maailmaturu trendidega kaasa. Neid trende mõista ja suunata saab aga ainult siis, kui oleme ise maailmaturul, kasutame tootmisel kaasaegseid tehnoloogilisi lahendusi ja suhtleme tihedalt ülikoolide teadusasutustega.

Ülikoole läheb väga vaja

Puidurafineerimistehase rajamine ühendab palju erinevaid tehnoloogiaid ja seetõttu on tegemist olulise sammuga Eesti teaduse ja ettevõtluse koostöös. Valminud tehas vajab pidevalt uuendusi, mis eeldavad kõrgtasemel koostööd teadlastega. See esitab tõsise väljakutse teadlastele nii Eestis kui ka väljaspool. Meie ülikoolidel on võimalik tõestada, et neil on piisavalt teadmisi ja ka motiivatsiooni, et panustada tehase edasiarendamisse.

Pikemas ajalisel vaates ootame lisaks tootlikkuse ja teadusmahukuse efektidele ka klasterdumist – puidurafineerimistehas vajab väga erinevaid teenuseid, mille pakkujad võivad tehase ümbrusse ko- barduda. Samuti eeldame, et tekib ettevõtteid, kes vähendada puidurafineerimistehase toodangut edasi ja loovad uusi tulevikutooteid ja -teenuseid.

Nii saaksime Eestile info- tehnoloogiat kõrval teisegi rajaleidja tunnustega sektori – biomassi ja puiduga seonduva biomajandusvaldkonna.

KOMMENTAAR

Pensionäride etapivõit

Kogumispensioni kiire väljavõtmise võimalus toob kaasa pensionäride vaesusriski.

Kohustusliku pensionisamba muutmist saanud diskussioon keskendus küsimusele, miks on vaja sõlmida eluaegne pensionileping, ja ei võiks raha pensionäridele kohe välja maksta. Kohest väljamaksuvajadust põhjendati sellega, et pensionärid on säästlikud ja teavad ise paremini, kuidas oma raha ümber käia. Samuti on nii võimalik katta suuremaid kulusid, mida jooksvast pensionist ei suudeta teha.

Vastuse küsimusele leia- me pensionisüsteemi eesmärgidest. Vanaduspensioni eesmärk on tagada tööturul lahkunule regulaarne ja inimväärtne toimetulek. Kuna ühiskond vananeb ja töökäte arv väheneb, loodi aastate eest kohustuslik kogumispension, mis tagab ülalpidamise olukorras, kus riiklik pension on

MART JESSE
Eesti Kindlustusseltside
Liidu juht

„Kuna me oma surmakuupäeva ei tea, on võimatu ka pensioniraha kasutamise aega planeerida.“

väga väike. Nii on prognoosi kohaselt riiklik pension paarikümne aasta pärast 20–25% keskmisest palgast ning sellest üle jääv osa saab tulla üksnes kohustuslikust kogumispensionist ja muudest säästudest.

Kohustusliku kogumispensioni loomine oli ainuõige, sest ilma oleks tulevaste pensionäride elu niru. Sama õige oli ka pensionite eluaegsuse põhimõtte sätestamine, mida praktikas saab ellu viia kohustuslike eluaegsete pensionilepin-

gutega. Probleemi tuum ei ole mitte süsteemi kriitikutel rõhutatav pensionäride mitte usaldamine riigi poolt, vaid meie kõigi teadmatusest sellest, kui kaua me elame.

Kui elu kulgeb oodatust kauem

Mõni meist elab pensionile jäämise järel 5, teine 20, kolmas aga 35 aastat, kuid kõigile on vaja garanteerida pension nende elu lõpuni. Kuna me oma surmakuupäeva ei tea, muutub võimatuks ka pensioniraha kasutamise ajaline planeerimine. Erinevalt tuhandeid kliente teenindavatest kindlustusandjatest ei ole kodanikel kasu riigi keskmise oodatava eluea prognoosist. Selle järgi elades saaks keskmisest kauem elaval inimesel raha lihtsalt ühel päeval otsa ja ta sõltuks üksnes riigi makstavast pensionist, mis – nagu öeldud – on ebapiisav.

Eluaegse pensionilepin- gu kasuks räägivad üheselt nii

Eestis kui ka mujal maailmas tehtud uuringud, mille kohaselt pensionile jääjad alahindavad oma oodatavat eluiga 25–30% võrra. Ka mitme riigi kogemus näitab, et kogumispensioni kiire väljavõtmise võimalus toob endaga kaasa pensionäride vaesusriski. Seetõttu ei ole otstarbekas lubada kohustusliku kogumispensioni raha kasutada ühekordsete kulutuste katteks, sest pensioni eesmärk on tagada inimesele ülalpidamine tema elupäevade lõpuni, mitte katta teiste valdkondade alafinantseeritust.

Otsus jätta soovitud “paindlikkus” pensionisüsteemi sisse viimata oli väga mõistlik, kuna see nõuab eelnevaid põhjalikke mõjuanalüüse ja kaasnevate riskide teadvustamist. Kui- gi Äripäev nimetas seda kindlustusandjate etapivõiduks, on tegelikud võitjad siiski pensionärid ja pensionisüsteem ter- vikuna.